
[2025-84-RE](#)

Causa 2025-84-RE

(De Marco Cruz c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 567-2025. Recurs d'empara

Aute del 17 de novembre del 2025

BOPA núm. 141, del 26 de novembre del 2025

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 20 d'octubre del 2025, per la representació processal del Sr. Sergio Rafael De Marco Cruz, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 2 de juny del 2025, dictat per la Secció d'Instrucció Especialitzada 2 de la Batllia, i, contra l'aute del 30 de setembre del 2025, dictat per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la llibertat, establert a l'article 9 de la Constitució, i per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a un procés degut, a un jutge predeterminat per la llei, a un control jurisdiccional efectiu i a la revisió en dues instàncies, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li les resolucions impugnades, que retrotregui les actuacions davant la Batllia, perquè es tramiti el recurs

d'apel·lació de la desestimació de l'incident de nul·litat davant la Sala Penal, que, si s'escau, declari l'aixecament immediat de l'ordre de detenció internacional per manca de fonament legal i constitucional suficient, i, que s'adoptin les mesures per restaurar els drets fonamentals lesionats, d'acord amb les disposicions de l'article 92.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional. Així mateix, demana que aquest recurs d'empara sigui admès a tràmit amb efectes suspensius, ja que en cas contrari això podria derivar en perjudicis de difícil o d'impossible reparació pel recurrent, per tal com els autes impugnats són executoris;

Vista la Constitució, especialment els articles 9, 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Pere Pastor Vilanova;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. En el marc d'unes diligències prèvies seguides per uns presumptes delictes majors de blanqueig de diners o de valors, de blanqueig de diners en el marc d'un establiment bancari i d'ús de document públic inverteix, emès per un funcionari públic, el 3 de juny del 2024, la Secció d'Instrucció Especialitzada 2 de la Batllia va dictar un aute en què ordenava la detenció del Sr. Sergio Rafael De Marco Cruz, àlies Rafael De Marco Cruz i Raffie Eskandarian -probablement la seva veritable identitat- i emetia formalment una ordre judicial de detenció internacional en contra seva amb el requeriment que se'n fes la màxima difusió internacional i que, cas de ser localitzat, fos detingut de forma preventiva en vies de facilitar la seva extradició al Principat amb prèvia notificació dels seus drets processals.

1.2. La representació processal del recurrent va presentar un escrit en què sol·licitava l'aixecament de la mesura de detenció internacional, així com un segon escrit en què adjuntava la seva declaració efectuada davant d'un notari públic mexicà.

1.3. El 29 d'abril del 2025, la Secció d'Instrucció Especialitzada 2 de la Batllia va dictar un aute que decidia desestimar les peticions efectuades pel recurrent i decretava el manteniment de la mesura de detenció internacional.

1.4. La representació processal del recurrent va presentar un incident de nul·litat contra aquesta decisió, i, el 2 de juny del 2025, la Secció d'Instrucció Especialitzada 2 de la Batllia va dictar un aute que inadmetia a *limine* aquest incident.

1.5. La representació processal del recurrent va formular un recurs d'apel·lació contra aquesta resolució, i, el 30 de setembre del 2025, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute que inadmetia a tràmit aquest recurs.

1.6. El 20 d'octubre del 2025, la representació processal del Sr. Sergio Rafael De Marco Cruz va interposar un recurs d'empara contra l'aute del 2 de juny del 2025, dictat per la Secció d'Instrucció Especialitzada 2 de la Batllia, i, contra l'aute del 30 de setembre del 2025, dictat per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la llibertat, establert a l'article 9 de la Constitució, i per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a un procés degut, a un jutge predeterminat per la llei, a un control jurisdiccional efectiu i a la revisió en dues instàncies, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació del recurrent

- En primer lloc, el recurrent al·lega la vulneració del seu dret a la llibertat, ja que la batlle instructora ha dictat una ordre de detenció internacional en contra seva sense que concorreguessin els requisits legals imprescindibles: ni existeix cap risc de fugida, ni es nega a declarar, ja que la seva compareixença davant les autoritats mexicanes mitjançant videoconferència estava degudament acreditada.

- Recorda que el dret a la llibertat personal no és un dret merament formal i cita la jurisprudència d'aquest Tribunal que ha subratllat que qualsevol resolució judicial que afecti de manera directa i efectiva a la llibertat d'una persona ha de ser considerada "*ferma*" en relació amb l'afectació, encara que no posi fi formalment al procediment penal (causes 2019-49-RE i 2019-50-RE).

- Per tant, conclou que la batlle instructora ha actuat *contra legem*, de manera desproporcionada i sense motivar degudament la seva ordre de detenció. Aquestes circumstàncies vulneren tant el seu dret a la llibertat, com el seu dret a la jurisdicció.

- En segon terme, el fet que la Sala Penal hagi aplicat l'apartat *ter* de l'article 18 de la Llei transitòria de procediments judicials en lloc de l'apartat *quater* d'aquest article, ha alterat indegudament la llera processal específica per a la protecció dels drets humans i li ha impedit exercir plenament el seu dret a la defensa, ja que no se li ha permès una revisió jurisdiccional efectiva, en dues instàncies, de la vulneració del seu dret a la llibertat.

- Per consegüent, la decisió d'inadmetre a tràmit el recurs d'apel·lació contra la desestimació del seu incident de nul·litat no ha permès analitzar el fons de la qüestió i obtenir una decisió fonamentada en Dret sobre la vulneració plantejada.

- El recurrent considera que la Sala Penal ha comès un error en el moment de qualificar l'ordre de detenció com a resolució no ferma, ja que afecta de manera immediata i definitiva el dret fonamental a la llibertat i, per tant, aquesta interpretació restrictiva de la "*fermesa*" contradiu la jurisprudència del Tribunal Constitucional andorrà, que ha afirmat que les resolucions que afecten drets fonamentals -i especialment la llibertat- han de ser considerades fermes a aquests efectes, ja que el seu impacte és immediat i irreparable si no s'admet la revisió judicial. Així ho reconeix també el Tribunal Europeu dels Drets Humans en l'assumpte Brogan c/ Regne Unit (1988), establint que tota mesura restrictiva de llibertat exigeix un control jurisdiccional efectiu, immediat i accessible.

- Insisteix en què cal respectar els principis de legalitat i de proporcionalitat i retreu a la batlle instructora haver exigint una identificació addicional no prevista legalment, i que també va ser avalada per la Sala Penal.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li les resolucions impugnades, que retrotregui les actuacions davant la Batllia, perquè es tramiti el recurs d'apel·lació de la desestimació de l'incident de nul·litat davant la Sala Penal, que, si s'escau, declari l'aixecament immediat de l'ordre de detenció internacional per manca de fonament legal i constitucional suficient i que s'adoptin les mesures per restaurar els seus drets fonamentals lesionats, d'acord amb les disposicions de l'article 92.2 de la

Llei qualificada del Tribunal Constitucional. Així mateix, demana que aquest recurs d'empara sigui admès a tràmit amb efectes suspensius, ja que en cas contrari això podria derivar en perjudicis de difícil o d'impossible reparació, per tal com els autes impugnats són executoris.

2.2. Argumentació de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia

- En primer lloc, la Sala Penal exposa que la Llei transitòria de procediments judicials estableix dues vies i procediments diferents per a l'incident de nul·litat, en funció de si la resolució que es pretén anul·lar és ferma (article 18 *quater*) o no ho és (article 18 *ter*). Així, l'article 18 *ter* en el seu apartat primer, disposa que la nul·litat de les resolucions no fermes es planteja en el procés de conformitat amb les normes següents:

a) a instància de part, per mitjà dels recursos establerts legalment contra la resolució de què es tracti;

b) per part del batlle o tribunal, d'ofici o a petició de part, en qualsevol moment abans de dictar la sentència o la resolució que finalitzi el procés en la instància.

El mateix article, en el seu apartat segon, estableix que fora dels supòsits previstos en l'apartat anterior, no s'admeten els incidents de nul·litat formulats contra les resolucions no fermes, sense perjudici que es pugui plantejar la nul·litat a través dels recursos o altres mitjans que siguin procedents contra la resolució definitiva.

Finalment, en el seu apartat tercer, el mateix article disposa que contra l'autè que no admet o que resol la nul·litat d'actuacions, no es pot interposar cap recurs, sense perjudici que es pugui reproduir la qüestió en virtut dels recursos o altres mitjans que escaiguin contra la sentència o la resolució definitiva.

Per contra, l'article 18 *quater* de la mateixa Llei, admet la possibilitat de demanar per aquest mitjà excepcional, la nul·litat d'una sentència o d'una altra resolució ferma, per tal de corregir vulneracions de drets fonamentals per infraccions processals o defectes de forma que hagin causat indefensió, o per incongruència de la sentència o de la resolució. El mateix article disposa que contra l'autè que no admet o que resol l'incident de nul·litat en primera instància, es pot interposar un recurs d'apel·lació en el termini de 13 dies hàbils davant la sala competent del Tribunal Superior de Justícia, que pot no

admetre'l si considera, motivadament, que no té cap fonament.

- En aquest cas, la resolució inicial de la qual el recurrent pretén la nul·litat, és un aute que decideix ordenar i emetre una ordre de detenció internacional en contra seva, sobre la base de les actuacions realitzades i de les quals, segons el criteri de la batlle instructora, es desprenen indicis suficients de la comissió d'uns delictes majors de blanqueig de diners o de valors i d'ús de document inautèntic emès per un funcionari públic, i que malgrat els intents de citar i de prendre declaració al recurrent per tal d'aclarir els fets que se li imputen, no va ser possible aconseguir que aquest es presentés davant les autoritats judicials competents mexicanes.

- La Sala Penal precisa que, contràriament a allò que afirma el recurrent, un aute que decideix emetre una ordre de detenció internacional no és una resolució ferma en el sentit de definitiva, doncs, el Tribunal Constitucional ha precisat l'abast d'aquest concepte en un concret procediment i remei extraordinari, com és l'incident de nul·litat: una resolució ferma *"no vol dir que contra ella no es pugui interposar cap recurs, sinó que s'utilitza en el sentit de definitiva, és a dir, que esgoti la totalitat del procediment o una part significativa i dotada d'un cert caràcter autònom respecte d'ell, susceptible de rebre una solució que esgoti el seu tractament"* (causa 2021-83-RE del 22.11.2021; causa 2021-98-RE del 17.01.2022, entre d'altres). Aquesta interpretació es retroba en l'exposició de motius de la Llei 13/2023, del 31 de gener, que, sense distinció entre procediments, ni matèries, limita considerablement la possibilitat de formular incidents de nul·litat, per evitar, segons s'hi fa constar expressament que *"el perllongament indegut dels procediments que produeix la interposició successiva d'incidentes de nul·litat contra resolucions de mer tràmit, amb la demora que això comporta en la decisió final. Amb aquesta modificació l'incident de nul·litat recobra la seva naturalesa pròpia com a mecanisme extraordinari per esmenar els defectes substancials que puguin presentar les resolucions fermes, sense que això suposi cap menyscapte respecte dels mitjans de defensa de les parts, que podran fer valer els motius de nul·litat en el moment processal oportú, és a dir, en l'incident plantejat contra la resolució que posi terme al procés"*.

- Conclou que l'aute del 3 de juny del 2024 no és definitiu, ja que no esgota la totalitat del procediment, ni una part significativa o dotada d'un cert caràcter autònom respecte d'ell, susceptible de rebre una solució que esgoti el seu tractament. Cal distingir entre l'aute que ordena la detenció, a fi de poder prendre declaració d'una persona determinada, de l'aute de presó que en el seu cas es podria adoptar, contra el qual es pot interposar recurs.

- Per tant, és de conformitat amb la regulació vigent, amb la jurisprudència reiterada dels tribunals i amb la doctrina reiterada del Tribunal Constitucional, que la batlle va resoldre que cap de les resolucions impugnades tenia la consideració de resolució ferma en el sentit de definitiva. I com bé afirma la batlle instructora a l'aute del 2 de juny del 2025, *"la mesura de detenció ni posa fi al procediment, ni té per objecte resoldre sobre el fons per quan es tracta d'una mesura cautelar dictada en el marc d'una instrucció penal"*.

- La Sala Penal considera, doncs, que el recurs d'apel·lació interposat contra la no admissió de l'incident de nul·litat contra resolucions fermes -article 18 *quater* de la Llei transitòria de procediments judicials- és manifestament infundat, motiu pel qual acorda la seva inadmissió a tràmit, en aplicació de l'apartat 3r de l'article 18 *quater* esmentat, que permet no admetre a tràmit l'incident quan el batlle o el tribunal consideri, motivadament, que no té cap fonament.

- També destaca que l'aute impugnat conclou que la via d'impugnació articulada pel recurrent (article 18 *quater*), que té per objecte les resolucions fermes, és inadequada.

- La reconverció de l'article 18 *quater* a l'article 18 *ter* s'efectua -de conformitat amb la doctrina del Tribunal Constitucional (causa 2019-90-RE)- quan es produeix un error en la via processal emprada, i cal reconduir-la i tenir l'incident interposat per via de l'article 18 *ter*. Contra la resolució del 2 de juny del 2025, i com ja s'indicava en el mateix aute, no s'hi podia interposar recurs d'apel·lació, de conformitat amb allò que disposa l'article 18 *ter*, apartat 3, de la Llei transitòria de procediments judicials, motiu pel qual el recurs d'apel·lació, tot i reconduït per la via processal adequada, ha de ser igualment inadmissió a tràmit, sense perjudici que el recurrent pugui reproduir la qüestió plantejada en virtut dels recursos que escaiguin contra la sentència o la resolució definitiva.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El motiu principal d'aquest recurs d'empara es basa en el caràcter suposadament erroni de la resolució judicial que ha estat adoptada amb anterioritat, és a dir, l'aute del 30 de setembre del 2025, dictat per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia. La part recurrent estima que s'han vulnerat els seus drets protegits als articles 9 i 10 de la Constitució, especialment, els drets a la llibertat, a la jurisdicció, a un procés degut, a un jutge predeterminat per la llei, a un control jurisdiccional efectiu i a la revisió en dues instàncies i demana l'anul·lació de l'aute esmentat i la retroacció de les actuacions davant la Batllia, perquè es tramiti el recurs d'apel·lació contra la desestimació de l'incident de nul·litat davant la Sala Penal i que, si s'escau, es declari l'aixecament immediat de l'ordre de detenció internacional i que s'adoptin les mesures per restaurar els drets fonamentals del recurrent.

3.2. Els principals fets que han donat lloc a aquest recurs d'empara són els següents.

La batlle instructora va emetre, mitjançant un aute del 3 de juny del 2024, una ordre de detenció

internacional contra el recurrent, ja que entenia que existien indicis suficients de la comissió, per part d'aquest, dels delictes majors de blanqueig de diners o de valors i d'ús de document invertejat, emès per un funcionari públic i que malgrat els nombrosos intents per citar-lo i prendre-li declaració, no havia estat possible aconseguir-ho. La representació processal del recurrent va sol·licitar, el 4 d'abril del 2025, l'aixecament de la mesura esmentada, la qual va ser refusada mitjançant un aute de la batlle instructora del 29 d'abril del 2025. El recurrent va interposar posteriorment, un incident de nul·litat, mitjançant l'articulació de l'article 18 *quater* de la Llei transitòria de procediments judicials, contra els autes del 3 de juny del 2024 i del 29 d'abril del 2025. Aquest incident va ser inadmetès a tràmit tant per l'aute del 2 de juny del 2025, dictat per la Secció d'Instrucció Especialitzada 2 de la Batllia, com per l'aute del 30 de setembre del mateix any, dictat per la Sala Penal. El recurs d'empara se sustenta, bàsicament, sobre el fonament legal emprat per la Batllia per no admetre a tràmit l'incident de nul·litat, ja que la batlle instructora ho va fer aplicant l'article 18 *ter* de la Llei transitòria de procediments judicials quan procedia, segons el parer del recurrent, aplicar l'article 18 *quater*.

3.3. És ben sabut que el recurs d'empara no converteix el Tribunal Constitucional en una tercera instància, ni en un tribunal suprem; i que l'únic objecte del recurs d'empara és el de verificar que les decisions impugnades estiguin motivades i es fonamentin en un raonament jurídic que no sigui il·lògic, ni absurd i que no vulnerin cap dels drets protegits per l'article 10 de la Constitució. I no es pot fer altra cosa que constatar que els autes impugnats no presenten, en absolut, cap d'aquestes carències. Vegem-ho.

3.4. Hi ha dues diferències substancials entre els apartats *ter* i *quater* establerts a l'article 18 de la Llei transitòria de procediments judicials que regula el règim de l'incident de nul·litat. En el primer cas, l'incident de nul·litat s'ha d'adreçar contra les "*resolucions no fermes*" i no es pot interposar recurs si l'òrgan jurisdiccional *a quo* desestima o no admet a tràmit l'incident, mentre que en el segon cas, s'ha de dirigir contra les "*resolucions fermes*" i es pot interposar recurs contra l'aute desfavorable al seu promotor.

Com hem dit anteriorment, l'incident de nul·litat promogut per la representació processal del recurrent va emprar formalment la llera processal de l'article 18 *quater* de la Llei de constant referència. La Batllia va requalificar l'incident emprat, entenent que procedia resoldre l'incident per la via de l'article 18 *ter* perquè "*l'objecte de la impugnació són resolucions que dicten una mesura de detenció, el que no correspon a una resolució ferma (...). Així és que la mesura de detenció ni posa fi al procediment, ni té per objecte resoldre sobre el fons per quan es tracta d'una mesura cautelar dictada en el marc d'una instrucció penal*" i va acordar la seva inadmissió, atès que l'ordre de detenció internacional no vulnerava cap precepte processal o constitucional.

Per la seva banda, la Sala Penal va aplicar la jurisprudència d'aquest Tribunal en la matèria (especialment, la doctrina continguda en els autes 2021-63-RE del 7 de setembre del 2021 (FJ 3.2), 2021-83-RE del 22 de novembre del 2021 (FJ 3.3) i 2021-98-RE del 17 de gener del 2022 (FJ 3.6) i va inadmetre finalment el recurs, perquè l'article 18 *ter* no ho autoritzava.

En el marc d'aquest recurs d'empara, el recurrent reitera que l'aute del 3 de juny del 2024 constituïa una resolució ferma i que admetia un recurs davant la Sala Penal. Aquest argument no pot triomfar en absolut. En efecte, la qualificació processal de l'incident de nul·litat és funció del caràcter ferm o no ferm de la resolució impugnada i aquest Tribunal ha resolt aquesta qüestió en nombroses resolucions anteriors, en el sentit de declarar que la fermesa d'una resolució judicial es relaciona, en particular, amb l'esgotament de la totalitat -o d'una part significativa- del procediment, no podent subsumir-se l'ordre de detenció d'autes dins aquesta definició restrictiva. I no es pot fer altra cosa que constatar que l'aplicació de l'ordenament jurídic realitzada per la Batllia, i confirmada per la Sala Penal és plenament conforme a la doctrina d'aquest Tribunal i és, per tant, totalment raonable segons els cànons habituals d'aquest Tribunal. A banda d'aquesta circumstància, aquest Tribunal tampoc detecta actualment cap tipus d'infracció dels drets a la defensa del recurrent (ha pogut defensar, amb totes les garanties al seu abast, la seva causa i ha rebut una decisió degudament fonamentada en Dret), sense perjudici del seu legítim dret a recórrer actuacions posteriors (entre altres remeis) en els termes de l'article 18 *quater*.

3.5. El recurrent considera, tanmateix, que el nostre aute del 9 de setembre del 2019, recaigut en la causa 2019-49 i 50-RE, sustenta la seva tesi. El Tribunal entén tot el contrari, doncs, en la causa esmentada, va considerar que la impugnació de la designació d'un magistrat ponent, el nomenament d'un altre magistrat per completar el Tribunal que havia de resoldre la causa penal 6000173/2016 (causa BPA) i l'assenyalament de les dates per a la celebració del judici oral, es podien vehicular mitjançant l'article 18 *ter* però, en cap cas, per la llera de l'article 18 *quater*.

El recurrent ha invocat igualment l'assumpte Brogan i d'altres c/ Regne Unit que va jutjar el Tribunal Europeu dels Drets Humans, el 29 de novembre de 1988. El Tribunal no veu cap analogia entre els dos assumptes, entre d'altres, perquè el cas britànic tenia a veure amb la detenció de persones sospitoses de terrorisme, mentre que en aquesta causa, es tracta d'una ordre de detenció internacional que, pel que sembla, encara no ha estat executada.

3.6. Finalment, el recurrent ha invocat -de forma molt general- la vulneració del seu dret a la llibertat, establert a l'article 9 de la Constitució. Tampoc s'albira cap infracció al respecte, ja que l'ordre de detenció està fonamentada en Dret (article 102 del Codi de procediment penal) i en fets (la continuada i injustificada resistència del recurrent, processat mitjançant un aute del 3 de juny del 2024, a comparèixer davant l'autoritat judicial andorrana).

3.7. Les consideracions exposades en els fonaments de dret anteriors justifiquen la inadmissió a tràmit del recurs d'empara per manca manifesta de contingut constitucional (article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional).

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2025-84-RE interposat per la representació processal del Sr. Sergio Rafael De Marco Cruz contra l'aute del 2 de juny del 2025, dictat per la Secció d'Instrucció Especialitzada 2 de la Batllia, i, contra l'aute del 30 de setembre del 2025, dictat per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia.
2. Notificar aquest aute a la representació processal del recurrent, a la Secció d'Instrucció Especialitzada 2 de la Batllia, a la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.
3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 17 de novembre del 2025.

Joan Manel Abril Campoy

President

Pere Pastor Vilanova

Vicepresident

Josep-D. Guàrdia Canela

Magistrat

Jean-Yves Caullet

Magistrat